A°. 1840.

N°. 88.

MAANDAG,

2 NOVEMBER.

SURINAAMSCHE COURANT.

ADVERTENTIEN.

Aanbesteding.

De Administrateur van Financien, zal onder de nadere goedkeuring van Zijne Excellentie den Heere Schout bij Nacht, Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, aan de minst inschrijvenden besteden, de levering gedurende het jaar 1841, der voor het Gouvernement benoodigde *LEVENSMIDDELEN,* (waaronder *VERSCH VLEESCH* en *GEVOGELTE*), *KLEEDINGSTUKKEN, STOFFAGIEN, BOUWMATERIALEN, GEREEDSCHAPPEN, KANTOOR-* en *SCHRIJFBEHOEFTEN, enz.,* vermeld op de specifieke lijsten, welke benevens de konditien en voorwaarden waarop het Gouvernement genegen is, die levering aan te besteden, ten Kantore der Financieële Administratie voor de gegadigden ter inzage liggen: zullende aldaar de verzegelde inschrijvings-billetten, vergezeld van monsters voor zoo verre die benoodigd zijn, worden aangenomen, tot Zaturdag den *veertienden* November aanstaande, des morgens ten TIEN ure.

Paramaribo, den 28 October 1840.

De Administrateur voornoemd,
CH. LEERS.

De Administrateur van Financien, zal op aanstaande Dingsdag den 3den November, des morgens ten *negen* ure, door en ten huize van den Vendumeester A. SALOMONS, doen verkoopen: eene partij LEDIGE KISTEN, VAATWERK, enz., liggende nabij 's Lands Magazijnen achter het Fort ZEELANDIA, en p. m. 2000 LEDIGE WIJNFLESSCHEN en eenige voor den dienst onbruikbare BLIK- en KOPERWERKEN, te bezigtigen in 's Lands Hospitaal.

Paramaribo, den 29 October 1840.

De Administrateur voornoemd,
CH. LEERS.

(36272) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal op Vrijdag den 6den November 1840, des voormiddags om *half negen* uren, ten overstaan van Heeren Gecommitteerde Raden uit gemeld Geregtshof, publiek bij Executie verkoopen:

Het *HUIS* en *ERF*, gelegen aan de *Eurenstraat*, La. D. No. 146 Nieuwe Wijk en La. D. No. 670 Oude Wijk; aankomende F. J. L. R. VAN ONNA.

Paramaribo, den 31 October 1840.

R. GOLLENSTEDE,
Exploicteur.

(36265) VERKOOP BIJ EXECUTIE, ten overstaan van den Adjunct Griffier bij het Geregtshof:

Van de Slaven *Pacince* en *Anaatje*; aankomende den Boedel FROU JOHANNA E. PARDO.

Deze Executive-verkooping zal plaats vinden op Woensdag den 4den November 1840, des voormiddags ten *negen* uren, voor het lokaal van het Geregtshof dezer Kolonie.

Het Proces-verbaal van arrest of inbeslagneming, ligt ter *visie*, ter Griffie van het Geregtshof voormeld.

Paramaribo, den 1 November 1840.

De Deurwaarder bij het Geregtshof te SURINAME, speciaal ten dienste der Commissie tot de Kleine Zaken,
ABM. MOS. FERNANDES.

(36268) Het heeft den Algoeden behaagd, om op den 31sten October, des middags de klokke *twee* uren, mijne Echtgenoote JOHANNA SMIT, in den ouderdom van 41 jaren, van mij te ontrukken, na eene echtverbindtenis van 18 jaren, mij nalatende *drie* onmondige Kinderen; — een ieder hoop ik zal dit verlies met mij betreuren.

Paramaribo, den 1 November 1840.

C. CORNELISSEN.

Verzoeke van **Rouwbeklag** verschoond te blijven.

Op verzoek van de overledene zal er geene uiterlijke Rouw plaats vinden.

heeft de eer zijnen geëerde Vrienden en Begunstigers te berigten, dat hij VERHUISD en thans woonachtig is in het Huis aan den *Waterkant*, tusschen de Heeren MAC DONALD & Co. en GUILMIN, over de *Plattebrug*, alwaar hij te koop aanbiedt:

Opregte LONDON PORTER in oxhoofden en flesschen, Eng. TABLEBEER, CHERRY-BRANDY, fijne WIJNEN, als: ST. JULIEN, BROWN MOUTON, LUDON-MEDOC, FOMMES - AGASSAC, dito LUDON, CHATEAU-MARGAUX, CORNAS, PAUILLAC-MARGAUX, ROSE MEDOC, CANTEMERLE, MEDOC- en LIJNCH-PAUILLAC, ST. ESTEPHE, GRAVES, SAUTERNE, CLOSROUGAET, BERGERAX, TAVELLE, MALAGA, MUSCAAT, PORT à PORT, MADERA en CHAMPAGNE, COGNAC, RHIJNWIJN, FRAISES, RATAFFIA, ANISETTE in mandjes, ARAC, BAY-RUM, Eng. ZALM, VLEESCH- en SOUP in blik, SARDINES, PETITS POIS, ZUURGOED, MOSTARD, SPLITERWTEN, fijne ZOETE OLIE, VRUCHTEN op BRANDEWIJN, MARSEILLIAANSCHE ZEEP, PATENT OLIE, LAMP-GLAZEN, Eng. SCHOENEN, dito SCHOENSMEER.

Voorts nog tot *verminderde prijs à CONTANT:* een partijtje

ENGELSCHE STEENKOLEN.

(36267)

Publieke Veilingen.

Ter Kastelenije van het Geregtshof.

VRIJDAG, 30 OCTOBER 1840.

Het HUIS en ERF, gelegen aan de Groote Dwarsstraat, La. E. No. 182 Nieuwe Wijk; aankomende den Boedel SIMICA van VAN COPEREN.— Bij opbod *f* 280. A. DE RANDAMIE. — Bij afslag *f* 100. C. H. SUSSENBACH.

KORT VERHAAL

VAN DEN

LAATSTEN VELDTOGT DER BEWONERS VAN *PORT-NATAL*, TEGEN DEN KONING VAN *ZOOLA*.

Wij hebben voor ons een dagverhaal van den togt des legers van de Zuid-Afrikaansche maatschappij te Port-Natal, tegen den Zoola-Koning Dingaan, onder aanvoering van den heer A. W. J. Pretorius, hoofd-commandant en commandeur-generaal der maatschappij, op den 1sten Januarij ll., ondernomen, en met het gelukkigst gevolg ten einde gebragt. Het stuk is te uitvoerig om geheel te worden medegedeeld, wij moeten ons derhalve bepalen tot eene korte opgave van de voornaamste bijzonderheden. Krachtens het tractaat tusschen den heer Pretorius en twee gezanten van Dingaan in Mei 1839 gesloten, waren die van Zoola verpligt, om alle de schaden, die zij aan de onderdanen der maatschappij hebben toegebragt, op de eerste aanmaning te voldoen. Deze schade beliep 40,000 stuks beesten, en werd, vervolgens, herhaalde malen opgeëischt; doch zonder ander gevolg, dan dat Dingaan telkens 50 of 100 beesten en eenig ivoor zond. Alle bedreiging, dat de maatschappij, wanneer hij langer nalatig bleef, het gevorderde aantal vee met de wapenen zou komen halen, bleef mede zonder uitwerking, en de volksraad nam mitsdien op den 4 Januarij ll. het besluit, dat een commando burgers, onder bevel van den hoofd-commandant, tegen Zoola zou optrekken. Reeds den 12 dier maand, waren kanonnen, vuurwapenen, ammunitie van oorlog en andere benoodigdheden voor den krijg in gereedheid, de verschillende commando-detachementen gingen naar de Tegaladrift, zijnde de algemeene verzamelplaats, op den 14 Januarij, op marsch; den 18 kwam er ook de hoofd-commandant met zijne afdeeling aan.

Het kleine leger gemonsterd zijnde, bleek te bestaan uit 335 strijdbare mannen. Deze magt niet genoegzaam geoordeeld wordende, werd eene expresse, om nog eenige versterking, naar Pieter-Mauritzburg gezonden. Den 19 een Zondag zijnde, werd in godsvereering doorgebragt; een der opperhoofden, de heer J. S. Mauritz, stichtte het leger met eene geestelijke redevoering. Den 20 werd eene kamporder uitgevaardigd, de order en instructie van den volksraad voorgelezen, en een krijgsraad van twaalf leden, met den hoofd commandant tot voorzitter, ingesteld. Op denzelfden dag kwam Mattowan, een der mindere kapiteinen van de Zoola-natie, zijne onderwerping en hulp aanbieden, en

de bescherming der maatschappij verzoeken; de beiden eersten werden aangenomen en de laatste toegestaan. Den 21 ging het leger, nu 350 koppen sterk, voorwaarts. Aan de Doornleegte, nabij de Kliprivier, kwamen twee zonen van het opperhoofd Joob het bondgenootschap en de hulp van hunnen vader aanbieden, die mede werden aangenomen. Aan de troepen van Joob en Mattowan, de eersten 400, de tweeden 250 man sterk, werd gelast, de noordelijke directie van den vijand te occuperen, en aldaar te handelen in vereeniging met de magt der bondgenooten Panda en Sapoeza, te zamen bedragende omtrent 4,000 man. Het mishandelen van vrouwen of kinderen, werd, op zware straffen, door den krijgsraad algemeen verboden. Voorts werd op het gevangennemen van Dingaan een prijs van 50 beesten, en op dat van zijnen minister Umslela een prijs van 25 beesten, gesteld. Den 22 verscheen Mattowan met zijn hulpleger, onder het zingen van een krijgslied, waarin de witte menschen als de weldoeners en vaders der Zoola-natie verheerlijkt werden. Den 23 trok het leger der maatschappij weder voorwaarts, en sloeg zich toen bij de Modderleegte neder, om eene versterking van 50 man in te wachten, die Zondag den 25 aankwam. Er had dien dag, in en rondom eene daartoe opgeslagen tent eene godsdienstoefening plaats, door den heer Vermaak met het gebed geopend en besloten, terwijl de hoofdcommandant eene toepasselijke leerrede voordroeg. Den 27 bereikte het leger de Wasbank (*Zondagsrivier*), en vernam aldaar, van de bondgenooten, dat Dingaan zijne stad had verlaten en vlugtende was; maar zijn leger tegen dat van Panda had uitgezonden, zoodat het reeds nabij en de slag op handen was. Het vee van Dingaan, duizenden in getal, was Noord-Oostelijk gedreven; maar Sapoeza had zijne magt in beweging gesteld, om het te nemen, of ten minste tegen te houden. Aan Panda gepaste raad en de vereischte bevelen gezonden zijnde, marcheerde het leger den 28 naar en door de Zandrivier, den 29, onder groote moeijelijkheden, naar en door de Umsijatie of Buffelrivier, en den 20 door eene woeste vlakte, op eene spelonk af, in welke, volgens de berigten Dingaan zich verstoken had. Denzelfden dag echter bragten twee boden van Panda de tijding, dat Dingaan voornemens was naar Matsilikatze te vlugten; maar geene kans had, om door het land der Knopneuskaffers henen te komen, ten ware hij hen geheel uitdelgde. Een zijner ministers, Tamboeza, en een opperhoofd van minderen rang, Combazana genaamd, beide in de magt des legers geraakt, werden den 31 voor den krijgsraad, en op de getuigenis van Panda, en hunne eigene bekentenis, dat zij aan de verordening en uitvoering der vroeger bedreven gruwelen een levendig aandeel gehad hadden, ter dood verwezen en ter dood gebragt. Op den 1 Februarij werd het leger van Panda, onder het bevel van den hoofdbestierder Nonklaas, met drie regementen van Dingaan slaags; met het gevolg, dat twee derzelve tot den laatsten man in den pan werden gehakt, en het derde ten deele vernield werd, ten deele tot Panda overliep, of in de bosschen vlugtte. Door deze overwinning werd zoo veel vee buit gemaakt, dat de hoofdcommandant, zich houdende aan den regel van strikte eerlijkheid, afkondigde, dat van hetgeen reeds was of verder zou worden prijs gemaakt, niet meer voor de maatschappij zou genomen worden, dan het door de Zoola-natie verschuldigde getal van veertig duizend stuks beesten.

Men vernam nu, dat Dingaan geene andere krijgsmagt meer bezat, dan nog twee regementen lijfwachten, waarmede hij langs de Pongala-rivier, 200 Engelsche mijlen van zijne stad, altijd vervolgd door het leger van Panda, was voortgevlugt. Op deze tijding werd besloten, dat de hoofdcommandant, aan de spitse van 250 burgers te paard, den vijand zoude vervolgen, waarmede echter geen' grooten spoed werd gemaakt; omdat men den strijd aan de bondgenooten wilde overlaten, ten einde hunne getrouwheid op de proef te stellen; des middags werden 600 stuks beesten ontvangen. De 2 Februarij, een Zondag zijnde, werd op dezelfde wijze, als de laatstvorige Zondag, godsdienstig gevierd Des middags kwam weder een gedeelte der manschappen van Joob, met 2,400 stuks beesten, bij het leger der maatschappij aan, en ontving hetzelve berigt, dat Nonklaas de armee van Dingaan, die weder 3 à 4,000 man sterk was, den volgenden dag het leger der maatschappij te gemoet zoude drijven. In den morgen van den 3 trok de hoofd-commandant met 220 man op, om den vijand te ontmoeten, die zich op eenen vooruit gelegen berg bevond. Een opgekomen zware mist maakte den aanval onmogelijk, die echter spoedig bleek ook onnoodig te zijn, vermits de geheele armee onder het geschreeuw: » *Daar zijn witte menschen* (moloenkoes)!" uiteen stoof, en in 50 of 60 verschillende groepen naar alle kanten vlood. De dag van den 4 werd in rust doorgebragt. Op den 5 en 6 vervolgde de hoofd-commandant, met 250 man, den vijand, doch zonder hem te ontmoeten. Met groote dapperheid echter werden eenige Zoola's, die in eene speonk geweken waren, deele gedood, ten deele gevangen gemaakt, — dit wapenfeit geschiedde onder de oogen van Nonklaas, die er ten hoogste verbaasd over was, betuigende, dat hij geen middel gezien zoude hebben, om den vijand aldaar aan te tasten. Den 7 werden de verdere bewegingen door zware stortregens belet, maar deden Quosa en Mapita, twee kapiteinen van Dingaan, hunne onderwerping aan de witte menschen aanbieden, onder belofte van met bijkans de geheele magt diens wreeden Konings tot hen over te zullen komen, indien zij zeker waren van genade bij hen te mogen vinden. De beste beloften werden aan hunne boden gedaan, en Nonklaas bevestigde die met de verklaring, dat men onder de witte menschen zoo veel vrijheid genoot als de vogel in de lucht. Evenwel hebben deze kapiteinen, uit verkeerde wantrouw, vervolgens aan hunne gedane aanbieding geen verder gevolg gegeven. — Op den 8 trok het leger voort naar de Pongola, en overzag, met behulp van verrekijkers, van den rand der perpendiculaire rots van deze rivier, den geheelen omtrek, zonder iemand anders dan eenige groepen van vlugtelingen te ontdekken. Van Dingaan werd vernomen, dat hij, vijf dagen geleden, deze rivier was overgegaan, en met eenige vrouwen en veewachters ver buiten zijne grenzen gevlugt. De hoofd-commandant wilde hem nog verder nazetten, maar de overweging, dat, ten gevolge van ziekte, in twee dagen tijds, reeds tien paarden waren gestorven, deed hem besluiten naar het leger terug te keeren. Aan Nonklaas de vereischte bevelen gegeven zijnde, werd de terugtogt aangevangen, met de volkomen zekerheid, dat de bewoners van het Koningrijk Zoola geheel zijn verstrooid, en Koning Dingaan niet alleen uit zijne stad, maar zelfs over zijne grenzen in het land van andere natien gevlugt was:—deze afdeeling voerde weder 10,000 beesten met zich mede. Na den 9den, zoo veel de plaats zulks toeliet, den Zondag te hebben gevierd, kwam de afdeeling op den 10den aan de zwarte Umfiloos weder bij het leger aan. De hoofd commadant deed aldaar Panda met zijne Kapiteinen voor zich komen, en stelde hem, onder betuiging van dank voor bewezen trouw, in de plaats van Dingaan, als diens broeder en naasten bloedverwant, tot koning over Zoola; met te kennen geving, dat de maats. hem erkende als haren grooten bondgenoot onder bepaling dat hij zonder hare bewilliging niemand den oorlog zal mogen aandoen. Op den 11 werd aan Nonklaas bevel gezonden, om mede naar het leger terug te keeren. Den 12 en 13 rustte het leger uit. Dronkenschap had op den eersten dier dagen eenen moord ten gevolge; de dader werd geboeid, om naar Pieter-Mauritzburg te worden gebragt, ten einde aldaar gevonnisd te worden. Zekere F. M. Lingenfelder, die reeds vroeger wegens het ongeoorloofd verkoopen van sterken drank was gestraft, werd nu van den eigendom zijner nog overige dranken door den krijgsraad ontzet. De schrijver van het verhaal waarschuwd tegen den Lingenfelder, die uit wraakzucht verklaard heeft de maatschappij en hare verrigtingen; door alle mogelijke middelen in de openbare schatting te zullen benadeelen.

Op den 14 werd de navolgende belangrijke proclamatie uitgevaardigd, die aan het grondgebied der maatschappij eene aanmerkelijke uitbreiding geeft:

PROCLAMATIE.

Ik ANDRIES WILHELMUS JACOBUS PRETORIUS, *Hoofd-Commandant en Commandeur-Generaal der geheele Burgerij van den Hoog Achtbaren volksraad der Zuid-Africaansche maatschappij van Port-Natal, en opperbevelhebber van het krijgsleger, door gemelden volksraad aan mij toevertrouwd, enz., enz., enz.*

Doordien de volksraad der Zuid-Africaansche maatschappij verpligt was — wegens den ongetergden oorlog, die de Zoola-Koning Dingaan, of de Zoola-Natie, tegen de Zuid-Africaansche maatschappij heeft begonnen, zonder dit vooraf aan gemelde maatschappij te declareren, — tot eene onkoste van eenmaal honderd twee en twintig duizend zes honderd rijksdaalders, voor paarden en wagenhuur, benevens andere onkosten tot den krijg, voor deze en de twee vorige commando's, over te gaan; en daar de Zoola-Koning, volgens alle blijken en berigten, de Pongala-rivier (zijne limiet-scheiding) is doorgetrokken, en zijn overgebleven volk zich in vele klompen verschuilt, zoodat er niemand is, tot wien ik mij voor de betaling van deze enorme onkosten kan refereren, zoo zij het bij deze kennelijk, dat ik, tot vergoeding van deze gezegde eenmaal honderd twee en twintig duizend zes honderd rijksdaalders, bij deze proclameer en vaststel: dat ik in naam van gemelden volksraad der Zuid-Africaansche maatschappij, al het land van de Togela tot aan de Umfiloos Umjama (Zwarte rivier) inneem; dat onze limiet-scheiding voortaan zal zijn van de zee langs de Zwarte rivier, waar dezelve door de dubbele bergen loopt nabij derzelver oorsprong, en dan vervolgens langs den Randberg, in eene gelijke rigting, naar den Draakberg, de St. Luciasbaai ingerekend, benevens alle zeekusten en havens, die reeds uitgevonden en nog hierna uitgevonden zullen worden, tusschen de Umzimcobo en Zwart-riviersmonden. Deze landen en zeekusten zullen echter als een afzonderlijk eigendom van de Maatschappij moeten worden beschouwd, van die, welke nu wijlen de WelEd. Heer Retief, voor onze Maats., van de Zoola-natie heeft verkregen.

GOD BEWARE DEN VOKSRAAD!

Gegeven onder mijne Handteekening in mijn kamp, aan de Umfiloos Umjama ofte de Zwart rivier, op heden, den 14den dag van Februarij, in het jaar onzes Heeren, een duizend acht honderd en veertig.

(Get.) A. W. J. PRETORIUS, Hoofd-Comt.
Als Getuigen:
H. J. LOMBAARD, JACs. POTGIETER, ANDs. SPIES, MARTHs. SCHEFERS, Commandanten.

De voorlezing van deze proclamatie werd met een salut van 21 kanonschoten gevierd

Gedrukt bij de Erven J. Brill